

**Уманський національний університет садівництва
факультет менеджменту
кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін**

Назва курсу	Філософія
Викладачі	Ямчук Павло Миколайович
Профайл викладачів	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/yamchukpavlomykolayovych.html
Контактний тел.	(04744) 3-22-26
E-mail:	jamchuk1972@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/enrol/index.php?id=1178
Консультації	Щосереди з 14.00. до 16.00 в кабінеті № 213 навчального корпусу № 4

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Філософія» є обов'язковим предметом, спрямованим на підготовку молодших бакалаврів зі спеціалізації «071 – облік і оподаткування» факультету економіки і підприємництва. Завдяки вивченню предмета студенти повинні отримати глибокі знання із загального курсу філософії, вміти сформулювати власне бачення й розуміння специфіки глобалізаційних процесів сьогодення, аналітично вивчати ключові проблеми та суперечності новітнього світу й світогляду, їхнє перспективне бачення. Осердям викладання філософії в процесі підготовки молодших бакалаврів зазначеної вище спеціалізації є духовно-інтелектуальний аспект формування масштабного світогляду майбутнього фахівця з обліку і оподаткування. Але так само – масштабного світобачення адміністратора, багатопрофільного управлінця, якими, із вагомою долею ймовірності, стануть випускники факультету економіки і підприємництва. Посутньою константою курсу «Філософія» є й формування індивідуального світоглядно-глобального розуміння молодшим бакалавром сутності буття людини в світі. Базисом такого формування є всебічне осягнення логіко-гносеологічного аспекту буття індивідуальності як унікального суб'єкта творчого пізнання людини, суспільства, світу й реалій соціально-економічних процесів минулого, сьогодення й майбутнього. І – водночас – як масштабного об'єкта пізнання в усіх вимірах соціально-гуманітарної й соціально-економічної діяльності. В зв'язку з вище висловленим, набуває

принципово-важливого характеру вивчення в указаному курсі історії, теорії та методологічних засад цивілізаційних уявлень про філософію як феномен, починаючи від доби античності і до новітнього часу.

2. Мета та цілі курсу

Мета курсу – сформувати у майбутніх фахівців спеціалізації «071- облік і оподаткування» факультету економіки і підприємництва» системні уявлення про феномен філософського осмислення об'єктів дійсності та адекватне їх оцінювання як основи подальшої професійної та адміністративної діяльності.

Програмні компетентності (цілі курсу):

- здатність формувати системно-креативний світогляд студента на основі розуміння філософських засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку філософії в умовах глобалізації;
- сформувати вміння аналізувати, оцінювати та порівнювати різноманітні теорії, концепції та підходи з предметної сфери обраного студентом наукового дослідження;
- спроможність, на основі структурно-цілісного філософського усвідомлення та, як наслідок, творчо-критичного осмислення основних напрямів осмислення людини, суспільства, природи застосовувати фундаментальні методологічні засади, теоретично-концептуальні основи, науково-дослідний апарат для формування концепцій розвитку сучасних систем керування виробництвом, колективом.

В указаному контексті, вивчення дисципліни «Філософія» молодшими бакалаврами зі спеціальності «071 – облік і оподаткування» факультету економіки і підприємництва видається неможливим без масштабного осмислення засад та генези ідейного світу вчених, що мали в колі власних зацікавлень осмислення світоглядно-методологічних засад буття особистості, суспільства, соціально-економічних відносин. Серед них Фалес Мілетський, Ксенофан, Конфуцій, Сократ, Платон, Аристотель, Демокрит, Луцій Анней Сенека, Ф.Бекон, Д.Локк, А.Сміт, С.Оріховський, В.Липинський, Д.Белл, О.Тоффлер, Г.Маклюен, Ф.Фукуяма та інші.

Зазначені вище програмні компетентності передбачають аналітичне осмислення студентами вказаних далі концептів:

- усвідомлення сутності філософії як цивілізаційного феномену;
- розуміння альтернативних теорій формування та розвитку феномену людини, суспільства в контексті як античного антропоцентризму так і ренесансно-барокового гуманізму;
- ціннісно-сміслові осягнення іманентної сутності провідних етапів пошуку Істини у філософських дисциплінах та в дисциплінах всього соціально-гуманітарного спектру;
- спроможність студента аргументовано обґрунтовувати власні аксіологічні пріоритети в науково-дослідницькому та соціально-буттєвому аспектах;
- вміння індивідуально обґрунтовувати й аргументувати власне бачення сутності та причин появи певних явищ суспільного й соціально-економічного розвитку;
- здатність прогнозувати ймовірні наслідки розвитку провідних чинників сучасного цивілізаційного поступу;

- зацікавленість у глибокому розумінні й особистісному трактуванні провідних рис, персоналій та концептуальних положень української філософії – невід’ємної частини світового духовно-інтелектуального універсуму від часів Володимирівого Хрещення й до сьогодні;

3. Формат курсу

Основним форматом курсу є очний з використанням навчальних платформ для дистанційного навчання MOODLE та ZOOM.

В межах вивчення дисципліни «Філософія» передбачено проведення лекцій. За структурою заплановані лекції можна поділити на вступні та тематичні. Для проведення лекцій є можливим використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу. Вказаних форматах проводяться й семінарські заняття.

На семінарські заняття винесено розгляд наступних проблемно-тематичних полів:

- філософії як аксіологічної основи в контексті загального дискурсу соціально-гуманітарних дисциплін;
- джерел філософського пізнання дійсності, універсуму стародавньої та стародавньої систем філософування;
- ідейного світу старогрецького й староримського філософування;
- ціннісно-сміслових парадигм гносеології, онтології, філософської антропології аксіології та епістемології;
- осягнення спільного й відмінного в філософських системах Середньовіччя та Ренесансу;
- філософсько-методологічних систем Нового часу.
- емпіризм Ф.Бекона – трактат «Новий Органон» та його перегук з ідеями Аристотелевого «Органона»;
- раціоналізм Р.Декарта («Філософські роздуми»);
- філософія національного творення та суголосні з нею ідеї Реформації Нового часу.
- ідейний світ французьких просвітителів;
- німецької класичної філософії (І.Кант, Г.-В.-Ф. Гегель, Л.Фейєрбах);
- вітчизняних філософських шкіл домінантно-духовного філософування, від дарованої Русі-Україні Володимиром-Хрестителем духовно-філософської тріади «христоцентризм-христонаслідування-софійність» (св. Володимир, Володимир Мономах «Грамотиця, альбо Поученіє к дітям»), митрополит Іларіон, Симон і Полікарп, Кирило Туровський, мислителі доби полеміки XVI-XVII ст.) і до праць Євгена Свєрстюка;
- раціоналістів доби пізнього Бароко та Львівсько-Варшавської позитивістської школи та шкіл акад. П.В. Копніна, В.І.Шинкарука, В.С.Лісового;
- новітнім філософським реаліям інформаційного суспільства;

Окрема увага приділена самостійній роботі студентів з метою системного опрацювання першоджерел, які зазначені в Силабусі та вказані в авторському лекційному курсі з дисципліни «Філософія». Окреслений формат впроваджуватиметься із використанням різноманітних дидактичних, очних та дистанційних методів навчання, які відповідають вимогам сучасного науково-дослідницького й навчального процесів.

4. Результати навчання

Програмні результати навчання:

- демонструвати системно-креативний світогляд студента, його розуміння особистих аксіологічних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку філософії;
- здійснювати обґрунтований аналіз, формувати власну оцінку та порівнювати різні теорії, концепції та підходи з предметної сфери філософського дослідження;
- застосовувати на практиці теоретично-концептуальні основи, фундаментальні методологічні засади, науково-дослідний апарат основних напрямів світової теорії управління для самостійного формування концепцій сучасних систем керівництва на основі всебічних знань із філософії.

З указаних вище **наріжних цілей** впливають наступні **результати** навчального процесу. Студент спеціалізації «071- облік і оподаткування» факультету економіки і підприємництва» має:

- самостійно сформувати масштабне-комплексне розуміння філософії як цілісної системи в контексті соціально-економічного мислення;
- виявити вміння розрізняти класифікаційні ознаки базисних понять у процесі філософського пізнання, враховуючи концептуально-методологічний інструментарій як основу побудови особистого понятійно-категоріального та аргументаційного апарату;
- згідно із однією із функцій філософських наук – а саме – із прогностичною – вміти формулювати сутність, пояснювати причини та прогнозувати наслідки ключових глобальних, в тому числі – соціально-економічних, проблем та адекватні шляхи їх розв'язання;
- масштабно вивчити у філософському контексті аксіологічні пріоритети та перспективи духовно-інтелектуального індивідуального розвитку майбутнього фахівця зі спеціалізації «071-облік і оподаткування» як всебічно ерудованої, глибоко моральної особистості;

5. Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	16	14	90

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс, (рік навчання)	Нормативний\вибірковий
2021	1	071 «Облік і оподаткування»	1 курс 2 семестр	н

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Специфічні вимоги відсутні

8. Політики курсу

Під час підготовки до семінарських занять, проведення контрольних заходів бакалаври молодших курсів повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу доброчесності Уманського НУС.

9. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література/ресурси в інтернеті	Завдання, год	Вага оцінки	
Тиж. 1. 2 акад. год.	<p>З.М 1. Філософія, її роль, іманентна сутність та значення в системі наукового пізнання дійсності. Світогляд. Його види і типи. Об'єкт, предмет, мета філософії. Система філософських наук в соціально-гуманітарному та природознавчому контекстах. Метафізика та діалектика. Філософія й філософування. Дихотомії «людина-світ»- «світ-людина»</p>	Лекція F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 6, 7, 18, 21, 23, 28, 32	Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.		
Тиж. 2. 2 акад. год.	<p>З.М.1 Філософія, її роль, іманентна сутність та значення в системі наукового пізнання дійсності. Світогляд. Його види і типи. Об'єкт, предмет, мета філософії. Система філософських наук в соціально-гуманітарному та природознавчому контекстах. Метафізика та діалектика. Філософія й філософування. Дихотомії «людина-світ»- «світ-людина»</p>	Семінарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 5-7, 18, 25	Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.	опитування – 5 балів	

<p>Тиж. 3. 2 акад. год.</p>	<p>З.М.2Староіндійська та старокитайська філософські системи. Ірраціоналізм шкіл індійської філософії. Капіла. Класична, теїстична, матеріалістична санкх'я, н'яя, веданта, міманса, вайшейшика. Перегук із українським світобаченням. Монографія І.С. Нечуя-Левицького «Світогляд українського народу (ескіз української міфології)».</p> <p>Староіндійська та старокитайська філософія. «П'ятикнижжя» «Лунь Юй» («Бесіди і висловлювання») Кун Фу Цзи як універсальна основа стародавньої та новітньої китайської системи мислення Мо Ді та філософія моїзму як розвиток ідей Конфуція. Легізм як протилежність конфуціанству. Лао Цзи і філософська система даосизму</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 3, 6- 8, 11, 15, 20, 27, 33- 35, 39, 43</p>	<p>Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.</p>		
-------------------------------------	---	-----------------------	--	---	--	--	--

Тиж. 4. 2 акад. год.	<p>32 Філософія доби Античності. Натурфілософія як основа пізнання в природознавчих дисциплінах. Етап становлення Геракліт з Ефесу. Парменід та сприйняття його феномену в однойменному трактаті Платона «Парменід». Фалес Мілетський та його школа. Левкіп, Демокріт, Епікур – фундатори неструктурованого та системного матеріалізму. Тріада «Сократ – Платон – Аристотель». Сократ, Платон та Аристотель щодо сутності та пріоритетів державного управління. Аристократи та їхня моральна відповідальність за державотворення. Філософські погляди на природу соціально-економічного управління Луція Аннея Сенеки у «Листах до Луцилія» та імператора-філософа Марка Аврелія в трактаті «На самоті з собою».</p>	Семінарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 3, 6-8, 11, 15, 20, 27, 33-35, 39, 43	Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Презентація реферату.	опитування – 5 балів Оцінка за реферат 15 балів	
----------------------------	--	---	-------------------------------------	--	---	--	--

Тиж. 5. 2 акад. год.	Середньовічні патристи і схоласти та їхні стратегії наукового пізнання дійсності. Аврелій Августин. Тома Аквінський. Проблемно-тематичне поле філософсько-пізнавальної діяльності в епоху Відродження. Ідеї Леонардо да Вінчі та Юрія Дрогобича. Теорії Д.Локка, Ф.Юма, Е.Берка в універсумі теорій управління британських мислителів Нового часу. Ліберальна та консервативна моделі філософських соціально-економічного управління та їх генеза в XVI-XVIII століттях.	Лекція F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 2, 6, 7, 9, 15, 20, 28, 30, 31, 35, 39, 42, 44	Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.		
Тиж. 6. 2 акад. год.	Середньовічні патристи і схоласти та їхні стратегії наукового пізнання дійсності. Аврелій Августин. Тома Аквінський. Проблемно-тематичне поле філософсько-пізнавальної діяльності в епоху Відродження. Ідеї Леонардо да Вінчі та Юрія Дрогобича. Теорії Д.Локка, Ф.Юма, Е.Берка в універсумі теорій управління британських мислителів Нового часу. Ліберальна та консервативна моделі управління та їхня генеза в XVI-XVIII століттях.	Семінарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 2, 6, 7, 9, 15, 20, 28, 30, 31, 35, 39, 42, 44	Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання логічних задач. Презентація індивідуальних науково-дослідних завдань.	опитування – 5 балів Оцінка ІНДЗ 15 балів	

Тиж. 7. 2 акад. год.	Феномен пошуку істини вітчизняними мислителями Острозького кола. Філософсько-державотворчі студії українських вчених Слов'яно-греко-латинського Колегіуму. Святий Димитрій Туптало, Іван Мазепа та «Чернігівські Афіни». Геній «українського Сократа» - Григорія Сковороди – ірраціонально-раціонального філософа доби Бароко, що прагнув пізнати природу світу, суспільства й Всесвіту. Ідеї Тараса Шевченка, Миколи Гоголя, Памфила Юркевича та Пантелеймона Куліша як вітчизняних дослідників соціально-гуманітарної та природничої сфери.	Лекція F2F					
Тиж. 8. 2 акад. год.	Феномен пошуку істини вітчизняними мислителями Острозького кола. Філософсько-державотворчі студії українських вчених Слов'яно-греко-латинського Колегіуму. Святий Димитрій Туптало, Іван Мазепа та «Чернігівські Афіни». Геній «українського Сократа» - Григорія Сковороди – ірраціонально-раціонального філософа доби Бароко, що прагнув пізнати природу світу, суспільства й Всесвіту. Ідеї Тараса Шевченка, Миколи Гоголя, Памфила Юркевича та Пантелеймона Куліша як вітчизняних дослідників соціально-гуманітарної та сфери.	Семінарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 3, 6, 7, 8, 10-19, 34, 37, 39, 43	Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.	опитування – 5 балів	

Тиж. 9. 2 акад. год.	Соціально-філософські ідеї у вченнях французьких просвітителів. Вольтер, Дені Дідро, Жан-Жак Руссо, Шарль-Луї де Монтеск'є, Клод Гельвецій про природу пізнання особистості, суспільства, світу й Всесвіту. Імануїл Кант та його «Критика чистого розуму» як основа новітнього філософсько-наукового пізнання суспільства. «Наука логіки» та інші концептуальні праці Г.-В.-Ф.Гегеля та їхня актуальність для сучасних науковців. Філософсько-наукові й методологічні погляди В.Шеллінга, Й.-Г.Фіхте, Л.А.Фейєрбаха	Лекція F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 6, 7, 8, 16, 18, 22, 29, 30, 33, 36, 41, 42			
Тиж. 10. 2 акад. год.	Соціально-філософські ідеї у вченнях французьких просвітителів. Вольтер, Дені Дідро, Жан-Жак Руссо, Шарль-Луї де Монтеск'є, Клод Гельвецій про природу пізнання особистості, суспільства, світу й Всесвіту. І. Кант та його «Критика чистого розуму» як основа новітнього філософсько-наукового пізнання суспільства. «Наука логіки» та інші концептуальні праці Г.-В.-Ф. Гегеля та їхня актуальність для сучасних науковців. Філософсько-наукові й методологічні погляди В.Шеллінга, Й.-Г.Фіхте, Л.А.Фейєрбаха	Семінарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 6, 7, 8, 16, 18, 22, 29, 30, 33, 36, 41, 42	Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання логічних задач. Презентація реферату.	опитування – 5 балів Оцінка за реферат 15 балів	

Тиж. 11. 2 акад. год.	Основна причина методологічної кризи філософії: невідповідність філософської науки викликам і запитам науково-технічного та соціального прогресу. А. Шопенгауер як провісник появи філософії науки як самодостатньої науково-навчальної дисципліни Засадничі принципи некласичної філософії А.Шопенгауера.	Лекція F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 16, 18, 27, 38	Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.		
Тиж. 12. 2 акад. год.	Основна причина методологічної кризи філософії: невідповідність філософської науки викликам і запитам науково-технічного та соціального прогресу. Артур Шопенгауер як провісник появи філософії науки як самодостатньої наукової й навчальної дисципліни. «Курс позитивної філософії» О.Конта та його провідна роль у появі філософії науки. Принципи позитивізму в концептах О.Конта та мислителів його кола.	Семінарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 16, 18, 27, 38	Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання логічних задач. Презентація реферату.	опитування – 5 балів Оцінка за реферат 15 балів	
Тиж. 13. 2 акад. год.	Емпіріокритицизм. Світоглядні особливості «другого позитивізму» Е.Маха та Р. Авенаріуса. Ідейний світ Львівсько-Варшавської школи. Методологія Празького лінгвістичного кола та її вплив на формування наукової мови.	Лекція F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 2, 6, 7, 28, 30, 31, 44	Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.		

<p>Тиж. 14. 2 акад. год.</p>	<p>Емпіріокритицизм. Світоглядні особливості «другого позитивізму» Е.Маха та Р. Авенаріуса. Ідейний світ Львівсько-Варшавської школи. Методологія Празького лінгвістичного кола та її вплив на формування наукової мови.</p>	<p>Семинарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 2, 6, 7, 28, 30, 31, 44</p>	<p>Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання логічних задач. Презентація реферату.</p>	<p>опитування – 5 балів Оцінка за реферат 15 балів</p>	
--------------------------------------	--	--	--	-----------------------------------	--	--	--

Тиж. 15. 2 акад. год.	<p>Провідні засади філософії управлінської діяльності та адміністрування. Ідейний світ та трансформація поглядів на суспільство та управління державою та економікою європейських філософів від античності до новітнього часу. Поняття суспільного виробництва в аналітичній рецепції мислителів різних етапів розвитку цивілізації. Спосіб виробництва матеріальних благ та його структура як об'єкт філософського осмислення. Філософське розуміння природи й сутності власності. Інтелектуальна власність та аналітичне осмислення способів її захисту як питома ознака доби постіндустріального суспільства. Філософсько-наукова концепція К.-О. Аппеля як одна із форм наукового пізнання соціально-комунікативного дискурсу. Особливості вчення Х.Арендт як універсального способу пошуку наукової істини в соціальному комунікуванні. Пошук істини в природознавчому та соціально-гуманітарному спрямуваннях ХХІ віку. Концепції Д.Белла, Г.Маклюена, Ф.Фукуями.</p>	Лекція F2F				
-----------------------------	---	---------------	--	--	--	--

10. Система оцінювання та вимоги

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати аспірант за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі дає саме 100 балів.

До іспиту допускається студент, який набрав не менше 35 балів.

Поточний контроль

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

- відповідь на питання семінарського заняття оцінюється за стандартною шкалою, але лише у межах позитивних оцінок – «відмінно» – 5 балів; «добре» – 4 бали; «задовільно» – 3 бали:

Шкала за 5-бальною системою:

Відмінно	зразкове знання теоретико-методологічної частини обговорюваного питання із наведенням фактичних прикладів, посилань на праці авторитетних фахівців із тематики питання, правильні відповіді на додаткові питання (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах змістового модуля)
Добре	зразкове знання теоретико-методологічної частини обговорюваного питання без наведення фактичних прикладів, без посилань на праці авторитетних фахівців із тематики питання, відповіді на додаткові питання із незначними недоліками (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах змістового модуля)
Задовільно	достатнє знання теоретико-методологічної частини обговорюваного питання (незначні помилки у формулюванні категорій, визначень), без правильних відповідей на додаткові питання (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах змістового модуля)
Знання відсутні	неспроможність продемонструвати знання теоретико-методологічної частини обговорюваного питання (формулювання категорій, визначень)

- підготовка реферату: до змістових модулів 1, 3-8 – 15 балів, до змістового модуля 2 – 15 балів;

- два тестових контролі (по 50 тестових завдань) по кожному з яких можна набрати бали відповідно до кількості (%) правильних відповідей:

- 1 модульний контроль: $\geq 90\%$ правильних відповідей – 14 балів; 75-89% – 11 балів; 60-74% – 8 балів; 50-59% – 5 бал; $\leq 49\%$ правильних відповідей – 0 балів;

- 2 модульний контроль: $\geq 90\%$ правильних відповідей – 9 балів; 75-89% – 7 балів; 60-74% – 5 балів; 50-59% – 3 балів; $\leq 49\%$ правильних відповідей – 0 балів.

Максимальна кількість балів, які студент може набрати по кожному із змістових (ЗМ) та тематичних модулів (ТМ)

Кількість балів за модуль	Поточне оцінювання знань (70)										Іспит (30)	СУМА 100
	М1 43 бали					М2 27 балів						
Змістові модулі	ЗМ №1	ЗМ №2	ЗМ №3	ЗМ №4	ЗМ №5	модульний контроль (14 балів)	ЗМ №6	ЗМ №7	ЗМ №8	модульний контроль (9 балів)		
Кількість балів за видами робіт змістових модулів, всього:	6	5	6	6	6		6	6	6		6	
в т.ч.: активність на практичних заняттях	5	-	5	5	5		5	5	5		5	
виконання індивідуальної роботи	1	5	1	1	1		1	1	1		1	

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Філософія» може здійснюватися у формі усного іспиту (А) або у формі тестових завдань (Б) (за вибором студентів).

А. Екзаменаційний білет складається із 3 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів :

- відповідь на питання, яка оцінюється «відмінно»(10 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, може пов'язати теоретичний матеріал із процесами та явищами у філософському пізнанні, демонструє здатність проводити наукову дискусію і аргументовано відстоювати свою точку зору;

- відповідь на питання, яка оцінюється «відмінно»(9 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, може пов'язати теоретичний матеріал із процесами та явищами в новітньому інформаційному суспільстві;

- відповідь на питання, яка оцінюється «добре» (8 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із окресленої теми;

- відповідь на питання, яка оцінюється «добре»(7 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, допускаючи незначні помилки;

- відповідь на питання, яка оцінюється «задовільно»(6 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент відповідає на питання екзаменаційного білету, в цілому розкриваючи його зміст;

- відповідь на питання, яка оцінюється «задовільно»(5 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент відповідає на питання екзаменаційного білету, в цілому розкриваючи його зміст із незначними помилками;

- відповідь на питання, яка оцінюється «незадовільно»(2 бали), повинна відповідати таким вимогам: студент не відповідає на питання екзаменаційного білету, проте в цілому орієнтується в його предметній області.

- відповідь на питання, яка оцінюється «незадовільно»(0 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент не відповідає на питання екзаменаційного білету і не орієнтується в дисципліні «Філософія».

Загальна кількість балів визначається як сума балів, отриманих студентом, при відповіді на кожне із питань екзаменаційного білету.

Максимальна тривалість іспиту визначається згідно з тим, що для підготовки відповіді на 3 питання білету дозволяється використати 45 хвилин, та кількість студентів, які складають іспит .

Б. Тестові завдання. На іспит виносяться 60 тестових завдань із тих, які використовувалися для проведення поточного модульного контролю.

Кількість балів у залежності від кількості правильних відповідей:

- 60 – 30 балів;

- 54-59 – 27 балів;

- 48-53 – 24 бали;

- 42-47 – 21 бал;

- 36-41 – 18 балів;

- 30-35 – 15 балів;

- 26-29 – 7 балів;

- 0-25 – 0 балів.

Максимальна тривалість екзамену становить 120 хвилин.

Виконання студентами іспитового завдання повинно мати винятково самостійний характер. Відтак, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку тощо) або підказок студент знімається з іспиту й одержує нульову оцінку.

11. Індивідуальні завдання

11.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Змістовий модуль	Перелік питань
1	Змістовий модуль 1. Філософія Провідні концепти та аксіологічні характеристики джерельного базису	Філософія, її роль, іманентна сутність та значення в системі наукового пізнання. Трактати «Органон» «Логіка» Аристотеля. Конфуцій про природу управління державою і суспільством. Натурфілософія як антична основа пізнання в природознавчих дисциплінах. Ідеї Платона та Аристотеля щодо сутності та пріоритетів державного управління. Філософські погляди на природу управління Луція Аннея Сенеки у «Листах до Луцилія» та філософа – імператора Марка Аврелія в трактаті «На самоті з собою».
2	Змістовий модуль 2 Філософія доби Середньовіччя й Ренесансу. Новий час та вітчизняне Бароко в Європі.	Середньовічні патристи і схоласти та їхні стратегії пізнання дійсності. Аврелій Августин. Тома Аквінський. Томізм і неотомізм. Проблемно-тематичне поле філософсько-пізнавальної діяльності в епоху Відродження. Ідеї Леонардо да Вінчі та Юрія Дрогобича. «Новий Органон» Ф.Бекона та «Філософські розмисли» Р.Декарта як два філософсько-методологічні підходи до аізнання сутності людини, природи й суспільства. Д.Локк, Ф.Юм, Е.Берк, Лорд Актон в універсумі теорій управління британських мислителів Нового часу. Ліберальна та консервативна моделі соціально-економічного управління та їхня генеза в XVI-XVIII століттях.
3	Змістовий модуль 3.Французьке Просвітительство філософські пошуки другої половини XVIII ст.	Соціально-філософські та гуманістичні ідеї у вченнях французьких просвітителів. Вольтер, Дені Дідро, Жан-Жак Руссо, Шарль-Луї де Монтеск'є, Клод Гельвецій про природу пізнання особистості, суспільства, світу й Всесвіту. Нові гуманістичні теорії французьких мислителів. Зацікавленість французьких просвітителів державотворчим феноменом українського козацько-республіканського устрою.
4	Змістовий модуль 4. Німецька класична філософія.	Феномен Імануїла Канта. «Критика чистого розуму» як основа новітнього філософського пізнання суспільства. «Філософія природи», «Філософія Духа» «Наука логіки», «Філософія права» й інші концептуальні праці Г.-В.-Ф. Гегеля та їхня актуальність для розвитку масштабної ерудиції майбутніх економістів – фахівців з обліку й оподаткування. Філософські й методологічні погляди В.Шеллінга, Й.-Г.Фіхте, Л.А.Фейєрбаха.
5	Змістовий модуль 5. Позитивізм як вагомий етап філософії пізнання	«Курс позитивної філософії» О.Конта як базис позитивістського світогляду. Три принципи позитивізму. Емпіріокритицизм як другий етап розвитку позитивістської філософії. Е.Мах та Р.Авенаріус. «Критика чистого досвіду» Р.Авенаріуса в дискурсі праць І. Канта («Критика чистого розуму») та «Курсу позитивної філософії» О.Конта. Неопозитивізм. Філософські засади Львівсько-Варшавської школи. Празьке лінгвістичне коло. Логічний раціоналізм

		К.Поппера.
6	Змістовий модуль 6 Вітчизняні філософсько-наукові школи від Володимирового Хрещення до сучасності	<p>Українська світоглядна тріада «христоцентризм-христонаслідування-софійність» як основа вітчизняного осмислення світу, суспільства, особистості. Світоглядно-буттєве єднання філософії Володимира-Хрестителя з його повсякденним діаріушем. Симеон і Полікарп та їхні духовно-інтелектуальні діалоги-роздуми в «Києво-Печерському Патерику». Володимир Мономах і його «Грамотиця альбо повчання до дітей». Кирило Туровський. Феномен пошуку істини вітчизняними мислителями Острозького кола. Герасим Смотрицький. «Тренос» Мелетія Смотрицького. «Пересопницьке Євангеліє» та «Острозька Біблія» як пам'ятки національної духовності й світогляду. Філософські студії українських вчених Слов'яно-греко-латинського Колегіуму. Ідейний світ митрополита Петра Могили, виявлений у «Записних книжках». Святий Димитрій Туптало, Іван Мазепа та «Чернігівські Афіни». «Український Сократ» - Григорій Сковорода – філософ, що прагнув пізнати природу світу, суспільства й Всесвіту й себе в дійсності і дійсність у собі. Український мислитель – провісник екзистенціальної європейської філософії. Григорій Сковорода та його «Алфавіт альбо Буквар міра». Філософ і методолог Памфіл Юркевич та його концептуальна праця «Розум згідно із вченням Платона та досвід згідно з вченням Канта». Христоцентрична філософія Тараса Шевченка. Поеми «Великий льох», «Єретик», «І мертвим і живим, і ненародженим...», «Москалева криниця», «Марія». «Щоденник» Тараса Шевченка як джерело його світорозуміння. Українська філософія Миколи Гоголя. «Авторська сповідь», «Обрані місця із листування з друзями» .</p> <p>Теорія ноосфери в ідейному універсумі В.Вернадського. Філософсько-наукові школи класиків української думки ХХ-ХХІ віків - .П.В.Копніна, В. І. Шинкарука, М.В.Поповича, С.Б.Кримського, Л.В.Губерського, А.Є.Конверського, В.І.Лубського, Т.Г.Горбаченко, Є.А.Харьковщеника, В.П.Андрущенко, А.М.Колодного, Л.О.Филипович, М.Ф.Мариновича як джерельний базис загальнофілософського та логіко-методологічного осмислення й пізнання дійсності.</p>
7	Змістовий модуль 7 Новітні ціннісно-сміслові парадигми філософії та її джерельний базис.	<p>Х. Ортега-і-Гасет як провісник філософії гуманізму в тоталітарних соціально-історичних умовах . «Думки про Дона Кіхота» та «Бунт мас» як концептуальні засади філософії новітнього гуманізму. Екзегеза і герменевтика. Спільне та відмінне. Герменевтична філософсько-методологічна школа Ф.Шлейєрмахера. Праця «Істина і метод» Г.-Г. Гадамера. Феноменологія як наукова теорія й методологія пізнання об'єктів дійсності. Е.Гуссерль та джерельний зв'язок його вчення з ідеями Платона й Аристотеля. Атеїстичний та христоцентричний світоглядно-пізнавальний екзистенціалізм Ж.-П. Сартра, А.Камю, Є.О.Сверстюка.</p>
8	Змістовий модуль 8.	Провідні засади філософії управлінської діяльності та обліку та оподаткування. Ідейний світ та

<p>Філософія економіки в новітньому соціально-гуманітарному вимірові. Інформаційне суспільство та теорія глобального соціально-комунікативного простору.</p>	<p>трансформація поглядів на суспільство та управління державою та економікою європейських філософів від античності до новітнього часу. Поняття управління суспільним виробництвом в аналітичній рецепції мислителів різних етапів розвитку цивілізації. Спосіб виробництва матеріальних благ та його управлінсько-виробнича структура як об'єкт філософського осмислення. Світоглядне розуміння природи й сутності власності. Інтелектуальна власність та аналітичне осмислення способів її захисту як питома ознака доби постіндустріального суспільства. Світорозуміння К.-О. Аппеля як одна із форм пізнання соціально-економічного дискурсу. Особливості вчення Х.Арендт як універсального способу пошуку наукової істини в соціальному комунікуванні. Пошук істини в соціально-гуманітарному спрямуванні ХХ- ХХІ ст. Концепції У. Черчілля, М.Тетчер, Д.Белла, Г.Маклюена, Ф.Фукуями.</p>
--	---

11.2. Реферат

Реферат повинен мати наступний зміст:

Вступ

Простий план по темі

Висновки

Список використаної літератури (зразок оформлення за адресою <http://library.lp.edu.ua/yak-oformyty-spysok-literatury>)

Виконується у вигляді друкованого тексту на папері формату А-4 обсягом від 10 до 12 сторінок. Шрифт: Times New Roman. Розмір шрифту – 14, звичайний. Вирівнювання тексту – по-ширині без пропусків і скорочень. Абзацний відступ – 10 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5. Поля сторінки: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Реферат починається із титульної сторінки за встановленою формою (додаток А)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Базисна

- .Антонюк З. Рефлексії ідентичності. Київ-Харків. «Харківська правозахисна група» – 2007.
1. Аристотель. Метафизика. Соч.: В 4 т. - М.: 1976.
 2. Алексіс де Токвіль. Давній порядок і Революція// К.: «Універс». – 2000. – 224 с..
 3. Балей П. Обезвласнене суспільство. Марксизм. Утопія в теорії і терор у практиці. – К.: «Смолоскип». – 2003. – 730 с.
 4. Бергсон А. Сміх. Нарис про значення комічного. К.: «Універс». - 1994
 5. Бональд Луї де. Основні закони суспільства// // Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.413-417.
 6. Бодрійяр Симулякри і симуляція. – К.: «видавництво Соломії Павличко «Основи». – 2004.
 7. Бекон Ф. Сочинения в 2-х томах. – М. изд-во- «Мысль» АН СССР – 1971
 8. Бердяев Н. Самопознание. — К.: 1990.
 9. Бердяев Н. О назначении человека. – М.: 1993.
 10. Берлін І. Два концепти свободи// Лібералізм. Антологія. К.: «Смолоскип" - С. 531-568..
 11. Бенджамен К. Про свободу древніх у її порівнянні зі свободою сучасних людей// Лібералізм. Антологія. К.: «Смолоскип" - С. 411-424.
 12. Вебер М. Избранные произведения. М.: 1990.
 13. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста. - М.: 1986.
 14. Всеобщая Декларация прав человека. Декларация прав и свобод человека и гражданина. - М. 1993.
 15. Гадамер Г.-Г. Истина і метод. – К.: «Основи» 1999.
 16. Гантінгтон С. Консерватизм як ідеологія. // Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.122-142
 17. Гасет Хосе-Ортега Вибрані твори. К.: «Основи» 1994
 18. Гасет Хосе-Ортега Роздуми про Дона Кіхота. – К.: «Дух і Літера». 2012
 19. Гаєк Ф. Цінність свободи // Лібералізм. Антологія. К.: «Смолоскип" 2002 - С. 491-531.
 20. Гегель Г.В.Ф. Наука логики. – М.: «Мысль», 1990
 21. Гегель Г.В.Ф. Философия права. - М.: «Мысль»:1990.
 22. Гелей С. Консервативна течія в соціально-політичній думці України. Львів, «Інститут українознавства НАН України». – 1996.
 23. Генон Р. Царство количества и знамения времени . – М.: «Беловодье». – 2003.
 24. Гельвецій К. О человеке. Соч. в 2 томах. - М.: 1974.
 25. Грін Т. Ліберальне законодавство і свобода контракту // Лібералізм. Антологія. К.: «Смолоскип" 2002 - С. 659-675.

26. Гоббс Т. Левиафан // Соч.: В 2-х т. - М.: 1991.
27. Дзюба І. Українська культура як майбутнє нації. Одеса Історико-літературний журнал №5. 2000. – С.40-50
28. Диоген Лаэртский О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. - М.: изд-во- «Мысль» АН СССР. - 1979
29. Декарт Р. Метафізичні роздуми. К.: «Юніверс». – 2000
30. Йоан Золотоустий Про священство. Львів. Монастир Свято-Іванівська Лавра. Вид. Дім «Свічадо». -2005
31. Кант І. Критика чистого розуму. – Сімферопіль. 2003.
32. Камю А. Вибрані твори. К.: «Дніпро». – 1991.
33. Конфуцій Афоризми мудрости М.: «Белый город» . – 261 с.
34. Коцюбинська М. Вітер з України і наші екзистенційні зусилля. К.: «Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія». 2005.
35. Крістева Ю. Полілог . К.: «Юніверс» -2004.
36. Кримський С. Щапити філософських смислів. К.: «ПАРАПАН» 2003
37. Левінас Е. Мі нами. Дослідження. Думки про Іншого К.: «Дух і літера». - 1999
38. Липинський В. Мораль і політична дія. // Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.417-422
39. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. – Київ-Філадельфія. – 1995
40. Локк Д. Цілі політичного суспільства та врядування // Лібералізм. Антологія. К.: «См»лоскип" – 2002. С. 621-626.
41. Лорд Актон Свобода як головна політична цінність // Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.644-654.
42. Макивеллі Н. Государь. Рассудение о первой декаде Тита Ливия. О военном искусстве. Минск. 1998ю
43. Маклюен М. Понимание медиа: внешние расширения человека. – М. 2017.
44. Марк Аврелий Наедине с собой. – Київ-Черкаси РИЦ «Реал». – 1993
45. Маринович М. Українська ідея і християнство або Коли гарцюють кольорові коні Апокаліпсису. – К.: «Дух і літера». - 2003
46. Мальтус Т. Опыт о законе народонаселения. - М.:1995.
47. Мілль Д.С. Про індивідуальність як один з елементів добробуту// Лібералізм. Антологія. К.: «Смолоскип" – 2002. С. 151-165.
48. Мисик С.Г. Логіка. Одеса, ОДУВС – 2017
49. Мисик С.Г. Основи аргументації – Одеса, ОДУВС 2018.
50. Митрополит Калліст (Уер) Православна Церква. – К.: «Дух і Літера». – 2009.
51. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. К.: «Дух і літера». – 1999.
52. Надибська О.Я. Соціальні пріоритети України в глобалізаційному просторі. Одеса «Астропринт», 2017 .
53. Нечуй-Левицький І.С. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології. К.: «Темпора» - 2003.
54. Нечуй-Левицький. І.С. Українство на літературних позвах з Московщиною. – Львів.: «Каменярь» 1998.
55. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей. К.: «Основи». – 1998. – 669 с.
56. Платон Диалоги. В 2-х томах. – М.: «Академический Проект». 2011.

57. Платон Избранные диалоги. М.: «Эксмо» - 2013
58. Рікер П. Сам як Інший. К.: «Дух і літера». 2000.
59. Сартр Ж.П. Нудота. Мур. Слова. – К.: «Основи». 1993.
60. Сверстюк Є. Блудні сини України К.: «Наша віра» -1993
61. Сверстюк Є. На святі надій. – К.: «Наша віра» 1999.
62. Сверстюк. Є Не мир, а меч. Луцьк. ВМА «Герен». 2008.
63. Секст Эмпирик Сочинения в двух томах. – АН СССР изд-во академической литературы «Мысль». 1976
64. Сенека Луцій Анней. Моральні листи до Луцилія. – К. : Львів «Апріорі». 2011.
65. Сковорода Г. Пізнай в собі людину Львів «Каменярь» - 1995
66. Сміт А. Ідея природної свободи. // Лібералізм. Антологія. К.: «Смолоскип" 2002 - С. 626- 631.
67. Тамір Я. Ідея людини// Лібералізм. Антологія. К.: «См»лоскип" 2002 - С. 368- 385
68. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. - М.: «Мысль» 1987.
69. Тейлор Ч. Джерела себе. К.: «Дух і літера». – 2005.
70. Тетчер М. Виміри консерватизму// Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.26-43
71. Тетчер М. Я вірю // Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.422-431
72. Тойнбі А. Вибрані твори. У 2-х томах К.: «Основи»1999.
73. Фейербах Л Сутність християнства. К. «Наукова думка». 1976
74. Філософія. Навч. посібник за ред.. І.Ф. Надольного. -К.: 2001.
75. Філософія. Підручник . Одеса «Юридична література». 2003.
76. Філософія: Підручник / За ред. Горбача Н.Я. - Львів, 1995.
77. Франк С. Духовная жизнь общества. - М., 1997.
78. Фрезер Д. Золотая ветвь М.: «Изд-во полит. л-ры» 1984.
79. Фрейд З. Вступ до психоаналізу. – К.: «Основи» 1999.
80. Фромм Э. Иметь или быть. – М.: 1990
81. Фукуяма Ф. Идентичность: стремление к признанию и политика неприятия. – М. 2019. – 256 с.
82. Цицерон Марк Туллий Три трактата об ораторском искусстве. М.: «Наука». – 1972.
83. Чернігівські Афіни К.: «Мистецтво» - 2002.
84. Черчилль В. Консервативні принципи // Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.20-26.
85. Шевченко Т. Кобзар «Просвіта» 2002
86. Шпенглер О. Закат Европы. - М.: 1993.
87. Шопенгауэр А. Свобода воли и нравственность. - М., 1992.
88. Юнг К. Проблемы души нашего времени. - М.; 1993.

89. Юркевич П. Философские произведения. М.: «Правда» 1990
90. Ямчук П. С. Сонько, Ю. Кисельов, І. Суханова Взаємозв'язок розвитку аграрної галузі і методології аграрної науки в умовах постіндустріальної економіки (у контексті переходу на нові стандарти вищої освіти) /// розділ колективної монографії «Соціально-економічні аспекти стійкого розвитку економіки України» / Під ред. д. е. н., проф. О.О. Непочатенко. – Умань: СПД Сочінський, 2016. – 300 с. Режим доступу: <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/2639>.
91. Ямчук П. Християнський консерватизм: дух, епоха, людина. – ВМА «Терен». - 2005. – 320 с. .

Публікації у книжкових та періодичних виданнях

1. Рассел Б. История западной философии. // Общественнаямысль. Исследования и публикации. - Вып 2. - М., 1990.
2. Федотова В.Г. Факторы ценностных изменений в третьем тысячелетии // Вопросы философии –2005-№11.
3. Хабермас Ю.
4. Юркевич П. Д. З науки про людський дух // Вибране. - К., 1993.
5. Яхнин Е.Д. Эволюция и будущее человеческогосоциума // Вопросы философии –2006 - №5.

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет менеджменту

Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

на тему: ...

Виконав (ла)

молодший бакалавр

факультету економіки і

підприємництва

, ... групи ПІБ

Перевірив

Доктор філософських наук,

професор кафедри соціально-

гуманітарних і правових дисциплін

Ямчук Павло Миколайович

Умань 20__